‘Een rijke geschiedenis’

De gemeente Gilze en Rijen heet u van harte welkom op het ommetje Klein Heike. Gilze heeft alles wat voor recreanten en toeristen de moeite waard is: sportieve evenementen en activiteiten, culturele uitstapjes, prettige verblijfsaccommodaties, gezellige horeca en nog veel meer. Het startpunt van dit ommetje is Eetcafé D’n Brooy; hier is parkeergelegenheid. In deze folder vindt u de kaart en informatie over bezienswaardigheden langs de route. Ook in Gilze: ommetje Leemkuilen.

Waar komen de namen Gilze en Klein Heike vandaan?

Gilze is één van de oudste plaatsen in ‘het land van Breda’. Het is ontstaan uit het domeinakkerdorp dat ‘Villa Gillesa cum appendiciis’ werd genoemd. Dit domein zou door Hereswind van Strijen, rond 992 aan de abdij van Thorn geschonken zijn. De weg, die nu Klein Heike heet, heette vroeger Bredase Dijk. Door omlegging van een deel van deze weg in het kader van de ruilverkaveling werd deze weg omgedoopt tot Klein Heike. Op de kadastrale kaart van 1827 werd dit gebied reeds aangeduid als ‘Het Klein Heitje’.

1 D’n Brooy

De naam van dit eetcafé verwijst naar de voormalige eigenaar van het café, de familie Brooymans. Het café stamt uit 1913 en is een bekende pleisterplaats tussen Gilze en Chaam.

Eetcafé D’n Brooy.

1

Aandachtspunten voor de wandelaar

- routepaaltjes markeren de route. Het onderbordje geeft de naam van het ommetje aan;
- uitgezonderd de openbare wegen zijn de ommetjes alleen toegankelijk voor wandelaars tussen zonsopkomst en -ondergang;
- dit ommetje gaat over particulier terrein (het voetpad ‘De Hondskoije’). Dit is niet toegankelijk voor honden;
- laat gewassen, vee en andere dieren met rust, voeder dieren niet en laat geen hekken open staan.

De Langereit.

2

NLGR Natuur- en Landschapsvereniging Gilze en Rijen

Gemeente Gilze en Rijen

Heemkring Molenheide

© 2026 Het ommetje Klein Heike is gerealiseerd in samenwerking met de gemeente Gilze en Rijen, Natuur- en Landschapsvereniging Gilze en Rijen (NLGR) en Heemkring Molenheide. Foto’s historie: Heemkring Molenheide / Frans Seelen. Foto omslag: MaxDijk fotografie. Overige foto’s: Fotodesign Peggy. Vormgeving: Ouweland Ontwerp.

www.natuurlijkgilzerijen.nl

natuurlijkgilzerijen

NLGR Natuur- en Landschapsvereniging Gilze en Rijen

5,1 km

Ommetje Klein Heike

Ommetje Klein Heike

5,1 km

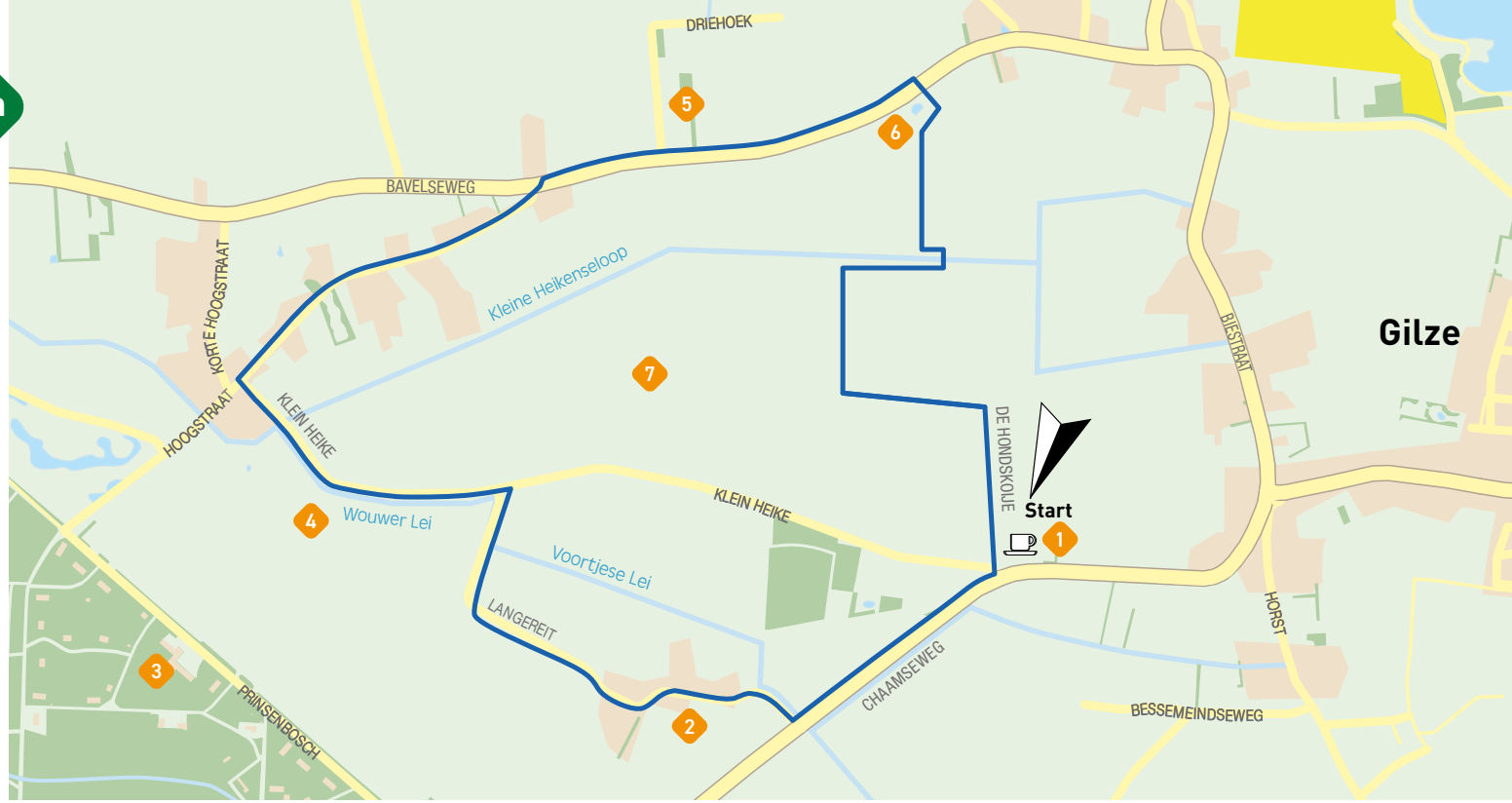

2 De Langereit

Het kerkdorp Gilze heeft een krans van buurtschappen om zich heen. De Langereit is daar een prachtig voorbeeld van. De naam Langereit komt al voor in het cijnsboek van 1456. Reit of rijt is een zeer oude naam voor een kleine, natuurlijke waterloop. Langereit betekent dus letterlijk: lange waterloop. Enkele voormalige boerenhoeven daar stammen uit het begin van de 18e eeuw. Westelijk van de buurtschap ligt een groot boscomplex met o.a. het Prinsenbos. Deze bossen zijn in oorsprong aangeplant om verstuiving van zand tegen te gaan, voor houtwinning en de jacht. Nu vormen ze een prachtig natuurgebied.

3 Prinsenbosch

Het Prinsenbosch ligt ingeklemd tussen het St. Annabos en de Chaamse bossen. Het was, in een ver verleden, in het bezit van de heer van Breda. Verscholen in de rand van dit bos begon de Duitse bezetter in het voorjaar van 1941 met de bouw van een groot aantal legeringsgebouwen in de vorm van landhuizen. Na de oorlog zijn deze gebouwen overgegaan naar de Koninklijke Luchtmacht.
In 1993 is op het voormalige luchtmachtterrein het Asielzoekerscentrum Gilze gevestigd. Het is nog steeds één van de grotere opvanglocaties in Nederland.

4 Gilze Wouwer Leij

De Gilze Wouwer Leij is hier opgesloten in het strakke keurslijf van een waterloop naast de weg. De oorspronkelijke Gilze Wouwer Leij (topografische kaart uit 1868) lag aan de andere zijde van de weg en is tijdens de ruilverkaveling eind jaren 70 parallel aan de weg gelegd om het onderhoud te vereenvoudigen. Een wouwer is een visvijver. De heer van Breda had hier in de buurt een paar wouwers. Deze vijvers bezorgden hem vis voor zijn keuken. Vroeger kon het afvoeren van water niet snel genoeg gebeuren.

5 De Oude Schouten Hofstad

De Oude Schouten Hofstad is een langgevelboerderij. Een cultuurhistorische hoeve met schuur, schop en karschop, akkers met oude gewassen, bloemenborders, houtwallen en waterpoel. De geschiedenis van het erf gaat terug tot voor 1450.

6 Kwelpoel

De poel die is gelegen aan de zuidzijde van de Bavelseweg wordt gevoed door kwelwater dat ondergronds vanaf hoger gelegen gronden hier uittreedt. In de Tweede Wereldoorlog hadden de Duitsers hier een zware Flak-opstelling om het vliegveld Gilze-Rijen te verdedigen. Een erfenis uit die tijd was een poel vol munitieresten. Die kwamen tevoorschijn toen de poel werd verlegd in 2018.

7 Ruilverkaveling

De grote ruilverkaveling, die in de jaren 70 van de vorige eeuw is uitgevoerd, heeft dit gebied ingrijpend veranderd. Deze ruilverkaveling diende vooral de verbetering van de agrarische bedrijfsvoering.

NLGR